וואו איז דער ריכטיגער פאטאגראף?

מיט א מאנאט צוריק בין איך געקומען פון דער אינטערנאציאנאלער פאטאגראף קאנווענשאן וואס איז פארגעקומען אין סט. פאול און מיניאפאליס וואו עס האבען זיך בעטהייליגט די גרעסטע פאטאגראפערס פון אלע וועסט טהיילען. מיין ארבייט איז דארט אנערקענט געווארען אלס העכסט ארטיסטיש און קינסטלעריש.

אויך אויף דעם וויניפעגער עגזהיבישאן האב איך בעקומען א פרייז פון די גרעסטע עקספערטען פאר מיין ארבייט, ניט קוקענדיג וואס איך בין א איד און פיעלע קריסטליכע פאטאגראפער פון וויניפעג האבען אנטהייל גענומען אין עגזהיבישאן.

און יעצט אום ערב ראש השנה ווען עס איז נאהענט די אידישע ימים טובים, איז די ריכטיגע צייט אייך צו זאגען א גוט ווארט:

ווילט איהר דען אז מען זאל זיך אויף אייער פנים לערנען די מלאכה פון פאטאגראפירען? איז דען דער עיקר די מציאה דער דאלאר וואס מען לאזט אייך בילינער? דער עיקר איז אז דער וואס מאכט אייער בילד זאל זיין א קינסטלער, א ספעציאליסט און א פראקטישער אין זיין פאך און אזעלכען וועט איהר ניט דארפען לאנג זוכען ווען איהר קומט אין 405 סעלקירק עוועניו צו

ס מ י ט ה ' ס א ר ט ג א ל ע ר י.

אין אנדענק פון די ימים טובים גיב איך אנשטאט א דאזען פאטאגראפס 15 ש ט י ק און אנשטאט א האלבען דאזען גיב איך 8 ב י ל ד ע ר. אלע ימים טובים ביי טאג און ביי נאכט איז מיין אפיס אפען.

ב. רעדענבורי, סעסקעטשעוואן.

ענדריו קארנעגי רעדענדיג פון אינוועסטמענטס זאגט: „לעגט אוועק אייער גאנצע ענערגי פאר איין זאך און היט דאס אפ". דאס קען זיך זיין ריכטיג אדער ניט. אבער דאס יעצטיגע מאדערנע לעבען צייגט אז אינוועסטמענטס פאדערען גוטע בעאבאכטונג. מיר ווייסען גענוי וואס עס ערווארטעט דעם יעניגען וואס אינוועסטעט זיין געלד אין ברעדענבורי. עס איז זיכער אז א רעילוויי סענטער וועט דארטען ווערען. ברענטש ליניעס זיינען פארפונדען מיט דריי גרויסע באהן צוגען. דאס איז דער דיוויזשיאן פוינט פון דער נארד וועסטערן דיוויזשיאן פון דער סי פי אר. בעווארנט אייך יעצט א שעהר פון דיזע לאטס. לעגט ניט אפ!

שוין היינט, אויב איהר ווילט זיך פערזארגען, זאלט איהר קויפען לאטס אין ברעדענבורי. דארט קענט איהר מאכען געלד און א סך און דערצו אין א קורצער צייט. דאס איז דער געגענד וואו די סי פי אר האט זיך אויסגעקליבען דא א שטעדטיל אלס א דיוויזשיאן פוינט פאר זייער ברענטש. ברעדענבורי וועט זיין דאס צווייטע סעסקעטון אין איהר קענט מאכען א פארטשון אין ברעדענבורי מיט אלע איהרע באהנען וואס ציהען זיך ארום און מיט דעם ארומיגען גלענצענדען אגריקולטור לאנד. די פאפולייש אן וועט אין ניכער צוקונפט וואקסען ביז 10 טויזענד. קומט באלד!

ברעדענבורי איז דער צענטער פון וואנען די סי פי אר באהנען וועלען ציהען סאוטה צו עסטערהאזי און נארטה צו קאמסאק. די לעצטע ליין צו פאס מישיאן איינשליסענדיג מיט דער גאווערמענט באהן צו האדסען בעי וועלכע געהט אפ פון פאס מישאן קיין פארט טשורטשיל. דאס וועט מאכען ברעדענבורי פאר א וויכטיגען צענטער צו די אלע ברענטש לייגס אין דער וועסט אזא ווי ברענדאן און סעסקעטשעוואן. ווייסט איהר וואס דאס וועט בעדייטען פאר אייך?

פערפעהלט ניט די גינציגע געלעגענהייט בעפאר עס ווערט שפעט.

אונזער גין גאלד

ג א ר א נ ט י ע.

מיר גאראנטירען אז די טייטעלס פון ברעדענבורי לאטס זיינען אונטער טארענס סיסטעם און גאראנטירט פון גאווערמענט.

מיר גאראנטירען א גוטע בעהאנדלונג צו יעדען קויפער אזא שנעל ווי די סומע איז אויסגעצאהלט.

מיר גאראנטירען צו צאהלען אלע הוצאות פאר דעם יענגען וואס וועט נאר אויסגעפינען אז דאס וואס מיר זאגען צו איז ניט ריכטיג.

מיר גאראנטירען אויך אומצוקעהרען וואס איז איינגעצאהלט געווארען פאר די לאטס, אויב עס וועט זיך ארויסשטעלען א ניט ריכטיגקייט.

אדרעסירט אלע פראגען צו די אגענטען.

THE WALCH LAND COMPANY

Northern Crown Bank Building — Winnipeg, Man.

עס איז געקומען יום כפור.

סקיצע.

פון י. פערנהאף.

דער ריכטער סאמועל סאמולאוויטש אין דעם קליינעם שטעדטיל ט., איז כאטש ער איז א איד, געהט ער ניט דאווענען ניט ראש השנה, ניט יום כפור, נור ער אסטירט אין זיין געריכטס קאנצעלאריא, האלט אפ טערמינען אום ראש השנה און יום כפור, און משפט דוקא אידען. מעשה להכעיס!

די אידען אין דעם קליינעם שטעדטיל זיינען איהם שונאים אויפ'ן לעבען. ערשטענס, ווי פעזוכט מען ניט אין די הייליגע טעג א מקום קדוש, ס'איז דאך א פחד, א מורא! שנית, שינדט ער טאקע פון די אידען די הויט. אפנים צו ווייזען זיינע קאלעגען אז ס'איז ניטא אין איהם שוין קיין פונק פון א אידען.

ניט איין איד האט איהם אין זינען אין דער „שמונה עשרה" מען זאל איהם ווי אמניכסטען פטר'ען... א גוט יאהר ווינשט איהם זיכער קיינער ניט. דאס אלעס איז נור אין הארץ, עפענטליך אבער וואגט קיינער קיין ווארט ניט. ווער האט א העזה אויפצוטרעטען געגען א ריכטער? וועלכער איד אין א קליין שטעדטיל האט ניט א שטיקעלע פראצעס, כאטש די בידנע צעהן מאל אין יאהר?...

נור וואס די אידען טראכטען זיך אין הארץ אויף זייער „ליעבען ריכטער", האט איהם זיין אייגען קינד עפענטליך געזאגט.

און די מעשה איז געשעהן אין א ערב ראש השנה.

„א קדיש'ל האט אונזער סאמולאוויטש — אזוי דערצעהלט מיר ווערטליך א איד פון שטעדטיל — א קדיש'ל פון א יאהר 9, א גראטענע זאך, א וואיל קעפעל. און וויל ביי אונז אין שטעדטיל איז דא נור א קליינע דריי קלאסיגע שוהלע, וואס דארט לערנען אינגלעך מיט מיידלעך צוזאמען און פון דער לעהרערין — דוקא א אידיש קינד — [illegible] נאר א קליינע קינצלערין. אבער [illegible] ווער ריכטער זיין קינד [illegible] שולע. דארט — אזוי בעהויפטעט ערלערנט מען זעהר גוט, ס'איז אפילו ניט אנגענעהם א קינד צווישען אידישע קינדער צו שיקען, — וואס זאל מען אבער טהאן?

דאס קינד זיינס מוז שוין אויך די העברעאישע „שטונדען" ביי וואהנען. א רחמנות כ'לעבען.

„דער העברעאישער לעהרער ערקלעהרט — ווי דער שטייגער איז — די קינדער פאר יום טוב אלע מצוות און מנהגים פון דעם יום טוב. פאר פסח למשל, דארף דער לעהרער צו פערשטעהן געבען די קינדער פאר וואס מען מוז עסען מצה און ווי גרוים די עבירה איז ווען מען עסט חמץ. די קינדער הערען געשפאנט אזעלכע מעשיות.

„דער קליינער סאמולאוויטש שטעלט אויף אויערען, מען דערקענט אז די ערצעהלונג פעראינטערעסירט איהם. עס קאכט ביי איהם אין קליינעם הערצעל. ער לויפט אהיים. ער פרעגט די „מאמא" אויב זי האט שוין מצות אויף פסח.

„א ריכטער דארף ניט האבען קיין מצות", ענטפערט איהם די מאמע קורץ און בייז. נא, האסטו שוין דעם רעזולטאט פון דער „זשידאווסקא שקאלא", זאגט זי צו איהר מאן.

„אויך פאר שבועות איז דער קליינער סאמולאוויטש אהיים געקומען מיט דעם פזמון אויב מאמע וועט מאכען שבועות.

„א ריכטער דארף ניט מאכען קיין שבועות", האט ער בעקומען א תשובה מיט א שטרענגען פערוויז מעהר אזעלכע נארישקייטען ניט צו פרעגען.

„דעם קליינעם איז דער תירוץ גוט געלעגען אין טעם.

„צוויי טעג פאר ראש השנה האט דער העברעאישער לעהרער זיך די מיה געגעבען, א לאנגע רעדע פאר די קינדער געהאלטען. זיי ערקלעהרט וואס ראש השנה בעדייט, שופר בלאזען און נאך און נאך. דערביי האט ער זיי אנגעזאגט אז ביי נאכט, אם אנהויב פון נייעם יאהר, דארף יעדעס קינד זאגען זיינע עלטערען „לשנה טובה תכתבו".

„מיטוואך ביי נאכט גראדע געזעהן [illegible] עטליכע קריסטליכע קאלעגען מיט [illegible]

זייערע פרויען און טע[illegible] ביים ריכטער. מען האט [illegible] בען גאנץ גוט צו אונט[illegible] כדי צו ווייזען אז ער איז א געהארכזאם קינד, געהט אריין דער קליינער סאמולאוויטש אין סאלאן צווישען די געסט און זאגט צו זיין מוטער: „אמת, מאמעשי, אז א ריכטער דארף ניט האבען קיין גוט יאהר ווי אן איינפאכער איצקא".

„די „מאסוסי" ווערט שטארק רויט, ביטער אויפגערעגט. די קריסטען שמייכלען אונטער די וואנצעס...

„דער גאנצער „אבענד" איז פערשטערט געווארען. דאס פנים פון דעם ריכטער האט זיך שטארק פערפינסטערט, ניט ווייל ער האט זיך געשעהמט פאר די קריסטען, נור טאקע פשוט דער רות כאפט איהם פאר פחד עס זאל ניט נעהן פונ'ם קינדס מויל אין גאנס אויערען. ער האט איינפאך מורא געהאט טאמער וועט מקוים ווערען די נבואה פון זיין אייגען קינד...

פארט א איד, דער ריכטער סאמולאוויטש. און דערפאר איז ער יום כפור געלאפען אין שוהל.

שעהנע בר מצוה אין „בית יעקב".

מר. און מרס. פיינזילבער פייערען די בר מצוה פון זייער זוהן חיים פיינזילבער מיט א גרויסארטיגע און פראכטפאלע סעודה.

זונטאג דעם צווייטען טאג ראש השנה האבען צוויי טויזענד מענשען בייגעוואהנט די בר מצוה פון דעם פיינעם בחור'ל חיים פיינזילבער און זיי האבען געהאט אן אמת'ן עונג רוחני. מיט א קלינגענדיגען דבור העברי, מיט דער ווירקונג פון דעם ריכטיגען פדגוג מר. ח. קאפעלעוויטש האט דער בר מצוה געלייענט דעם מפטיר און הפטורה און האט געמאכט זעהר א גרויסען איינדרוק אויפ'ן פובליקום. דער אבי הבר מצוה, מר. פיינזילבער אחוץ דעם מפטיר פאר 45 דאלאר האט ער בידו הנדיבה פיעל מנדר געווען פאר'ן שוהל און כלי קודש. דערונטער 50 דאלאר פאר דער תלמוד תורה, 18 דאלאר על הרב און 15 דאל. אלס מתנה פאר דעם [illegible] קאפעלעוויטש. [illegible] אינטערעסאנטע [illegible] און אינהאלטספאלע בעלוגנטע רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלעהרט די ריכטיגע בעדייטונג פון יום תרועה בפרט און פון ראש השנה בכלל. ער האט אויך אנגעוויזען ווי נויטווענדיג עס איז פאר די אידישע קינדער א בעסערע אידישע ערציהונג און צו דיזען צוועק מוזען מיר בילדען תלמוד תורה'ס און אידישע סקוהלס. אין אלגעמיין האט זיין רעדע ענטהאלטען דעם כאראקטער פון פריינדשאפט, פרידערליכקייט און אחדות, וועלכע איז פערבליבען ביי יעדען אנוועזענדען אין הארצען און וועלען עס א לאנגע צייט געדענקען.

נאכ'ן דאווענען האט מר. פיינזילבער איינגעלאדען דעם עולם אויף קידוש אין האל אף בית יעקב.

נאכהער זיינען פיעל פראמינענטע בעלי בתים ועמהם הרב דפה געגאנגען אין הויז פון מר. פיינזילבער וואו מען האט פיין פערבראכט ביי טישען פון כל טוב און די אטמאספערע איז פול געווארען מיט עונג גשמי ועונג רוחני. ועדעס זיינען געהאלטען געווארען פון טשערמאן הרב כהנאוויטש, פרעזידענט פון בית יעקב מר. חמעלניצקי, עקס פרעזידענט א. בערג דעם בר מצוה'ס אנקעל, וויים פרעזידענט ל. בערגער און פיעל אנדערע.

מיט פאלגענדע פרעזענטען איז דער בר מצוה בעשענקט געווארען:

פון די עלטערען א גאלדענעם זייגער מיט א קייטעל. מר. און מרס. קאהען א דיימאנד רינג. מר. און מרס. בערג א דיימאנד לאקעט. מר. און מרס. גענזער פון סטאנוויל א דיימאנד פין. מר. און מרס. גאלדשטיין א סילקענעם טלית. מר. טשעטשיל א גאלדענע פאונטיין פען. מר. פלאם א סעט ביכער צום לעזען. מר. און מרס. אפראמאוויטש א פאאר גאלדענע באטענס. מר. אסאוויטש א סידור און דער זיידע ר' אליעזר פיינזילבער א פאר תפילין. אדוו.

אין נוארק ווערט נאכאמאל אונטערזוכט די עוואלענקא קייס. מענשיקאוו וועט גערופען אלס עדות צו דער קא[illegible]

צובראכענע געדאנקען.

פון א. ק.

אך, וואו נעהמט מען די אלטע גוטע צייטען, ווען איך האב געקענט וויינען ביים „ונתנה תקף" ווי א קינד און פאנאנדערכליפען זיך אויפ'ן קול, ווען איך בין געקומען צו די ווערטער: „מי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו". עפעס איז מיר אויסגעקומען דאן אז דער טויט איז דאס ערגסטע וואס מען קען זיך פארשטעלען און דאס לעבען דאס בעסטע וואס מען קען פערלאנגען און מיינע געוואלדען און מיין יאמערען ביי די ווערטער וועלכע האבען מיר דערמאהנט אן שיידען זיך מיט אונז[illegible] וועלטיל זיינען געווען אהן א שיעור. היינט בין איך ב"ה שוין אן אלטער מאן, ניטא קיין כח, ניטא קיין געזונד און ניטא פון וואנען צו לעבען, דאס שלעפען זיך אויף די פיס איז [illegible]יין פשוט נמאס, טא וואס האב איך, [illegible]שטיינס געזאגט, מורא צו האבען [illegible]ב'ן טויט? איך שטעה אפילו אין שול, [illegible]לט דעם מחזור אין האנד און זאג דעם „ונתנה תוקף" וויאמאל. עס גיבען זיך שוין אבער ניט קיין טרעהרען און זאנאר דעם רעש פון גאנצען עולם קומט מיר אויס עפעס מאדנע — פאר וואס מענשען האבען מורא!?...

מערקווירדיגע מענשען! קומען א גאנצען חודש אין שול און האלטען אין איין אויסרעכענען אויף זיך כל בו: זיינען זיך מודה אין גנבה, גזלה, רציחה און אין אלע חטאים וואס זיינען אויסגערעכענט אין „אשמנו" און ווען איינער וואגט זיי אויפצוווארפען אין די אויגען זייערע קלענסטען פעהלער וואלטען זיי איהם פשוט גע'סמית'ט. מיר אליין, הייסט עס, מעגען טאקע זאגען אויף זיך, וואס מיר ווילען, ווייל דער עולם דענקט, אז דאס איז בלויז אויף שפאס, אבער דו, לומפ איינער, האסט קיין רעכט ניט. וואס זאל איך אבער טהאן, אז איך גלויב באמונה שלמה, אז זעהר פיעל פון די עברות, וואס דער עולם רעכענט אוים אויף זיך אין זיין ודוי אין [illegible] איהר וויט. איהר וואלט הא[illegible] לייט זאלען אייך [illegible] פאר די בעקע[illegible] נאך. זאגט [illegible] דאן ווען איהר קומט זיך אליין [illegible] זיין אויף אייערע זינד.

יא, מיינע פריינד, מיר זיינען שטענדיג זינדיג. אי פאר דער תשובה און נאך דער תשובה, אי זאגאר אין מיטען דער תשובה. אט נאמיר נעהמען א שטייגער טאקי דעם גאנצען טאראראם וואס טהוט זיך אפ ביי אונז אין די פאאר וואכען פון ר"ה ביז נאך סכות. מיר פערזארגען זיך מיט גוטע האללס, גוטע סיטס, גוטע חזנים, גוטע משוררים און נאך אזעלכע זאכען, וועלכע זיינען א שטיק עולם-הזה. איהר ווילט זיך כלומר'שט איינרעדען, אז דאס טהוט איהר, כדי אייערע תפילות זאלען זיך בעסער איינגעבען, אבער אין הארצען ווייסט איהר דאך, אז דאס איז א ליגען. מען קען גוט אבדאווענען מיט א קליינעם חזן ווי מיט א גרויסען חזן, מיט א כאהר אזוי גוט ווי אהן א כאהר, און אויב איהר וואלט זיין גאר אמת'ע מענשען, דארפט איהר מודה זיין, אז מיט א פראסטען, עהרליכען בעל-תפלה קען מען דאווענען ערנסטער און פרומער ווי מיט כל-ערלוי חזנים. נאר דער תירוץ איז אז מיר ווילען האבען פון אלין פלעזשור — אפילו פון אונזער תשובה.

איך ווייס, אז איך בין אייך זעהר ניט קיין איינגענעהמער שכן אין שול. איך סאפע, הוסט און פערשטער אייך דעם נחת-רוח, וואס איהר געניסט פון דעם חזן. אבער פאלט אייך איין פיליכט א טראכט צו טהאן, אז העלפען אלטע, שוואכע און קראנקע לייט איז איינער פון די [illegible] עקרים פון תשובה האט איהר מיר ווען אבגעבאטען צו טהון עטוואס פאר מיר איך זאל ניט דארפען אזוי אויסגעריסען ווערען? טא האט-זשע איך מיר קיין פאראיבעל ניט ווען איך זאג אייך, אז איהר זייט אויסען דעם [illegible] ווי אלין.

[illegible] האט בעשלאסען [illegible] די דייטשע באנקען [illegible] כדי דייטשלאנד [illegible] בענצען אין א פאל [illegible]